

УДК 338.1

КИРИЧ Н.Б.¹, МОСІЙ О.Б.^{2*}

¹ д.е.н, професор кафедри менеджменту та адміністрування, Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, e-mail: nkuruch@gmail.com, ORCID ID: 0000-0001-7728-9787

^{2*} к.е.н, доцент кафедри менеджменту та адміністрування, Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, e-mail: lmosiy@ukr.net, ORCID ID: 0000-0002-5131-761X

ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКА СТАБІЛЬНІСТЬ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ, ЯК ВАЖЛИВИЙ АСПЕКТ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Мета. Проаналізувати організаційно-економічну категорію господарської та фінансової стабільності функціонування підприємств в контексті сталого розвитку України. **Методика.** Для досягнення визначеної мети у дослідженні використано метод вивчення та узагальнення інформації, системний аналіз. **Результати.** У статті досліджено організаційні та техніко-економічні складові стабілізаційних процесів, причини гальмування розвитку економіки на сучасному етапі, здійснено аналіз організаційно-економічної категорії господарської та фінансової стабільності функціонування підприємств, як комплексного поняття, яке перебуває під впливом різних техніко-економічних, організаційних та інших факторів, виявлено причини та фактори, що змінюють рівень господарської і фінансової стабільності з їх поділом на тактичні і стратегічні, внутрішні і зовнішні. Визначено цілі сталого розвитку держави, якими мають стати: соціальна справедливість, економічне процвітання, забезпечення високої якості навколишнього природного середовища, раціональне ресурсокористування, демографічна стабільність та зайнятість населення, міжнародне співробітництво. Запропоновано три напрями зменшення витрат енергоресурсів: раціоналізація використання палива та енергії; зміна темпів розвитку енергоємних і менш енергоємних галузей; впровадження енергозберігаючих технологій, процесів, апаратів і обладнання в найбільш енергоємних галузях. **Наукова новизна.** У проведеному дослідженні запропоновано шляхи та етапи підвищення фінансово-господарської стабільності підприємств в Україні. **Практична значимість.** Проведене дослідження та висновки, зроблені у даній статті, можуть бути використані керівниками організацій при визначенні стабілізаційних економічних факторів, при прийнятті управлінських рішень.

Ключові слова: організаційно-економічні фактори, сталий розвиток, підприємства, господарсько-фінансова стабільність, ефективність

Постановка проблеми

Згідно з концепцією "Переходу України до сталого розвитку", важливим є забезпечити стабілізацію суспільного виробництва, впровадити нові господарські механізми у виробничій сфері та сфері послуг, а також забезпечити їх господарську та фінансову стійкість. Ці обставини вимагають глибокого дослідження та аналізу організаційних та техніко-економічних аспектів процесів стабілізації, а саме вивчення та урахування причин, що гальмують економічний розвиток на сучасному етапі, а також ретельний аналіз соціально-економічної ситуації як на регіональному, так і на державному рівнях. Метою цього дослідження є виявлення ключових факторів стабілізації та їх подальше використання як для підприємств, так і для економіки України в цілому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

У фінансово-економічній літературі, на жаль, відсутнє одне загальноприйняте та комплексне визначення поняття "господарська і фінансова стійкість (стабільність)". Однак, можна виділити різні сторони, які відображають її сутність. Наприклад, фінансова стійкість (стабільність) може визначатися як стан рахунків підприємства, що відображають його платоспроможність. На думку деяких авторів, таких як Є. В. Мних і І. Д. Ференц, важливим показником фінансової стійкості підприємств є достатність джерел власних коштів, проте це має місце тоді, коли обсяг власних коштів перевищує обсяг запозичених. Такі вчені як В.Й. Плиса, П.Я. Попович та М.С. Свешникова

розглядають фінансову стійкість (стабільність) як прояв фінансової незалежності підприємства та його здатність маневрувати власними ресурсами, що є важливим для забезпечення безперебійного процесу діяльності. За висловлюванням М. Я. Коробова, фінансова стійкість підприємства визначається відповідністю параметрів його діяльності та розміщення фінансових ресурсів критеріям позитивного фінансового стану. Іваненко В. І. та Болюх М. А. вбачають у фінансовій стійкості (стабільності) відображення такого стану фінансових ресурсів підприємства і такого рівня їхнього використання, при якому підприємство може вільно маневрувати грошовими засобами та забезпечити безперебійний процес виробництва, реалізації продукції та його розвитку.

Всі ці та подібні дослідження відображають відмінність у розумінні понять фінансової та економічної стійкості й стабільності підприємства, і часто використовують ці поняття як взаємозамінні.

Формулювання мети статті

Метою статті є аналіз організаційно-економічної категорії господарської та фінансової стабільності функціонування підприємств в контексті сталого розвитку України.

Виклад основного матеріалу

Менеджери підприємств різного рівня ієрархії інтерпретують поняття стабільності та сталості розвитку по-різному, особливо у контексті фінансів та виробництва. Ця різниця у розумінні походить від їхньої різної спеціалізації та підходу до управління, крім цього залежить від конкретної сфери господарської діяльності. Найчастіше фінансові труднощі виникають через низьку організацію виробництва в цілому, а також через:

- недостатню ефективність управління фінансовими ресурсами та ризиками;
- недостатню увагу до розвитку та впровадженню сучасних технологій та інновацій;
- неадекватне фінансове планування та прогнозування, яке не враховує зміни на ринку або внутрішні фактори;
- недостатню контрольованість над фінансовими операціями;
- надмірні витрати або неефективне використання фінансових ресурсів;
- недостатність ресурсів для інвестування в розвиток та модернізацію підприємства;
- негативний вплив зовнішніх чинників, таких як економічні кризи, зміни у законодавстві, політична нестабільність тощо;
- нестабільність на ринку або зміни в попиті на продукцію або послуги підприємства;
- непередбачувані зміни в обстановці зовнішнього середовища, такі як природні катастрофи, конфлікти або пандемії;
- низьку конкурентоспроможність продукції або послуг на ринку, що може призвести до втрати частки ринку або зменшення прибутковості;
- неефективність управління запасами або недостатність стратегій управління ліквідністю та платіжною здатністю.

На нашу думку, низький рівень фінансової стійкості підприємства спричинений різноманітними факторами, що включають неефективне управління підприємством, недоліки в стратегічному плануванні, несприятливі зміни на ринку та зовнішньому середовищі, проблеми з ліквідністю та недостатньою конкурентоспроможністю. Для покращення фінансової стійкості підприємства необхідно вжити комплекс заходів, спрямованих на оптимізацію управлінських процесів, ризиків, фінансового планування та контролю, а також адаптацію до змін на ринку та в економічному середовищі. Тільки такі заходи можуть допомогти зберегти стійкість підприємства та забезпечити його успішне функціонування в довгостроковій перспективі.

Важливо відзначити, що фактори, які впливають на фінансову стійкість, можна умовно розділити на зовнішні та внутрішні. Внутрішня господарсько-фінансова стабільність підприємства полягає у здатності підприємства ефективно управляти своїми ресурсами, процесами та фінансовими потоками з метою досягнення стійких результатів у своїй діяльності.

Основні аспекти внутрішньої стабільності підприємства включають:

- ефективне управління ресурсами;
- раціональну організацію виробничих процесів;
- фінансову стійкість;
- керовану ліквідність;
- ефективний контроль та аудит.

Зовнішня господарсько-фінансова стабільність підприємства полягає в його здатності пристосовуватися до змін у зовнішньому середовищі та ефективно взаємодіяти з ними з метою забезпечення стабільності та успішності бізнесу. Основні аспекти зовнішньої стабільності включають:

- економічну стійкість;
- стійкість на ринку;
- фінансову стійкість у взаємодії з партнерами;
- політичну та правову стійкість.

Узагальнюючи, внутрішня господарсько-фінансова стабільність підприємства полягає в забезпеченні ефективного та стійкого управління всіма напрямками його діяльності з метою збереження та зміцнення його позицій на ринку та досягнення успішних результатів. Зовнішня стабільність підприємства полягає в його здатності ефективно взаємодіяти з зовнішнім середовищем та пристосовуватися до змін для забезпечення стабільності та успішності бізнесу.

Часто керівники підприємств відзначають, що господарсько-фінансова стабільність є необхідною умовою для життєздатності підприємства та його розвитку. Господарсько-фінансова стабільність забезпечує підприємству надійну базу для подальшого зростання та конкурентоспроможності на ринку. Вона дозволяє підприємству ефективно керувати своїми ресурсами, уникати фінансових труднощів та негативних впливів зовнішніх факторів. Більш того, господарсько-фінансова стабільність створює сприятливі умови для залучення інвестицій, розвитку нових проектів та розширення бізнесу. Таким чином, це не лише ключовий фактор для забезпечення стабільності та успішності підприємства в сучасних умовах, але і важлива передумова для його подальшого розвитку та процвітання.

Отже, можемо прийти до висновку, що фінансова стійкість підприємства є критично важливою складовою для його успішного функціонування та подальшого розвитку. Вона відображає здатність підприємства ефективно керувати своїми фінансовими ресурсами, уникати фінансових труднощів і впливу зовнішніх чинників, а також створювати сприятливі умови для залучення інвестицій та реалізації нових проектів. Фінансова стійкість є фундаментальним аспектом успішного ведення бізнесу та досягнення його стратегічних цілей.

Проведений аналіз дає можливість зробити висновок, що фінансова стійкість підприємства є ключовим чинником його успішності та стійкості. Вона є важливою основою для забезпечення надійного функціонування бізнесу в умовах змінного економічного середовища. Фінансова стійкість дозволяє підприємству ефективно управляти своїми ресурсами, вирішувати фінансові труднощі та реагувати на виклики ринку. Крім того, вона сприяє підвищенню довіри партнерів, залученню нових інвестицій та забезпеченню стійкого розвитку підприємства в довгостроковій перспективі. Таким чином, фінансова стійкість є невід'ємною складовою успішного бізнесу, яка потребує постійного моніторингу, аналізу та стратегічного управління.

Враховуючи вищезазначене, учені України мають спрямовувати свої зусилля на дослідження фінансової стійкості підприємств. Це може включати аналіз факторів, що впливають на фінансову стійкість, розробку ефективних стратегій управління ресурсами та фінансовими процесами, а також вивчення впливу різних економічних та політичних чинників на фінансову стабільність підприємств. Учені можуть також досліджувати передові практики та інноваційні методи управління фінансами, які можуть допомогти підприємствам забезпечити стійкий розвиток в умовах непередбачуваних змін. Такі дослідження можуть стати важливою основою для розвитку стратегій управління та прийняття рішень на рівні бізнесу, державної політики та розвитку національної економіки в цілому.

Крім цього, розробка стратегії сталого соціально-економічного розвитку України потребує врахування фінансової стійкості підприємств як одного з ключових елементів. У зв'язку з цим, важливо проводити комплексні дослідження, спрямовані на вивчення економічних та фінансових

аспектів функціонування підприємств, їхню взаємодію з ринковим середовищем та державною політикою. Дослідження такого роду можуть включати аналіз ефективності різних економічних моделей, оцінку впливу законодавчих та регуляторних актів на фінансову стійкість підприємств, а також вивчення сучасних тенденцій розвитку фінансової системи. Далі, важливо розробляти і впроваджувати стратегії, спрямовані на підвищення фінансової стійкості підприємств в умовах змінного економічного середовища. Це може включати заходи з підтримки малого та середнього бізнесу, стимулювання інновацій та технологічного розвитку, підтримку експорту та розвитку внутрішнього ринку. Крім того, важливо підтримувати та розвивати фінансові інструменти та програми, спрямовані на забезпечення доступу до фінансування для різних секторів економіки, зокрема для інноваційних стартапів та малих сільських господарств.

Враховуючи все вищезазначене, учені, політики та практики повинні спільно працювати над розробкою та впровадженням ефективних стратегій, спрямованих на забезпечення сталого економічного розвитку України шляхом зміцнення фінансової стійкості підприємств.

Проблема сталого розвитку є однією з ключових викликів, перед яким стоїть Україна в сучасному світі. Ця проблема поєднує в собі три важливих аспекти: соціально-економічний, технологічний та природничий.

Розглянемо кожен із них докладніше та їх взаємозв'язок.

1. Соціально-економічний аспект. Цей аспект сталого розвитку відображає ефективне використання економічних ресурсів для забезпечення добробуту суспільства, та включає в себе боротьбу з бідністю, забезпечення соціальної справедливості, підтримка рівних можливостей для всіх верств населення та створення сприятливого бізнес-середовища. На сьогоднішній день Україна стикається з численними викликами у цьому аспекті, такими як великий рівень безробіття, низький рівень доходів населення, нестабільна економічна ситуація, корупція та воєнний стан. Розв'язання цих проблем є важливим завданням для досягнення сталого розвитку.
2. Природничий аспект. Природничий аспект сталого розвитку визначається збереженням природних ресурсів та екосистем для майбутніх поколінь, через раціональне використання землі, води, повітря та інших природних ресурсів, а також збереження біорізноманіття та запобігання забрудненню довкілля. Україна має значний потенціал у цьому, оскільки її територія багата природними ресурсами та має великий потенціал для розвитку відновлювальних джерел енергії. Проте, збереження цих ресурсів потребує системних заходів з охорони навколишнього середовища та ефективного природокористування.
3. Технологічний аспект. Технологічний аспект відображає використання інноваційних технологій для забезпечення економічного зростання та підвищення якості життя, що включає в себе розвиток нових технологій у сфері енергетики, транспорту, виробництва та інших галузях, а також впровадження ефективних систем управління та виробництва. Україна має потенціал для розвитку високотехнологічних підприємств, зокрема в інформаційних технологіях, біотехнологіях та виробництві високоякісних товарів. Проте, для цього необхідно створити сприятливу інноваційну екосистему, підтримати дослідження та розвиток нових технологій та забезпечити доступ до високоякісної освіти та наукових ресурсів.

Вище зазначені аспекти сталого розвитку взаємозв'язані між собою і взаємодоповнюються. Наприклад, забезпечення економічної стабільності може сприяти збереженню природних ресурсів шляхом інвестування у відновлювальні джерела енергії та збільшення ефективності використання ресурсів. В той же час, розвиток нових технологій може сприяти зростанню ефективності виробництва, зменшенню викидів та забруднення довкілля. Соціальні програми та ініціативи, спрямовані на забезпечення соціальної справедливості та рівних можливостей, можуть підтримати економічний розвиток та покращити якість життя громадян.

На нашу думку, проблема сталого розвитку України потребує комплексного підходу, що охоплює всі ці аспекти. Важливо враховувати взаємодію між ними та шукати компромісні рішення, які б сприяли досягненню балансу між економічним зростанням, збереженням природних ресурсів та підвищенням якості життя громадян. Тільки за умови взаємодії всіх зацікавлених сторін та реалізації комплексних стратегій Україна зможе досягти сталого розвитку та забезпечити благополуччя для майбутніх поколінь.

Вище зазначені аспекти були ґрунтовно розглянуті Науковою радою та Національним Комітетом України з програми ЮНЕСКО «Людина та біосфера». Робота спрямована на збереження біорізноманіття та стале використання природних ресурсів, що є важливою передумовою для досягнення сталого розвитку. Наукова рада та Національний Комітет з програми ЮНЕСКО активно співпрацюють з урядом, науково-дослідними установами, громадськістю та міжнародними партнерами для розробки та впровадження стратегій, спрямованих на вирішення проблем сталого розвитку. Зусилля охоплюють широкий спектр діяльності, включаючи проведення наукових досліджень, організацію конференцій, семінарів та навчальних заходів, а також розробку рекомендацій та політичних стратегій. Вони також виступають ініціаторами та учасниками різноманітних проєктів та програм, спрямованих на підвищення обізнаності громадськості та підтримку ініціатив, спрямованих на забезпечення сталого розвитку. Наукова рада виступає також як консультативний орган для урядових структур та міжнародних організацій, надаючи рекомендації з питань збереження природи, розвитку екологічної політики та імплементації сталого розвитку. Їхні зусилля спрямовані на те, щоб Україна стала лідером у впровадженні принципів сталого розвитку та забезпеченні балансу між соціальними, економічними та екологічними аспектами розвитку країни.

Враховуючи теперішній період, який переживає Україна, цілями сталого розвитку держави, на нашу думку, мають стати: [3].

1. Забезпечення економічної стійкості та процвітання. Україна повинна розвивати свою економіку таким чином, щоб забезпечити сталі зростання ВВП, зменшення зовнішнього боргу, зниження рівня бідності та безробіття, а також збільшення доходів населення.
2. Створення зеленої та екологічно чистої економіки. Враховуючи зростаючі проблеми забруднення довкілля та зміни клімату, Україна повинна активно розвивати відновлювальні джерела енергії, зменшувати викиди шкідливих речовин та ефективно використовувати природні ресурси.
3. Забезпечення соціальної справедливості та рівних можливостей. Уряд має забезпечити якісну освіту, охорону здоров'я та соціальні послуги для всіх громадян, незалежно від їхнього соціального статусу чи місця проживання.
4. Зміцнення демократії та прав людини. Розвиток України повинен ґрунтуватися на принципах демократії, правової держави та захисту прав людини, що включає в себе зміцнення інституцій демократичного управління, боротьбу з корупцією та забезпечення свободи слова та медіа.
5. Забезпечення безпеки та суверенітету країни. Україна має забезпечити свою безпеку та територіальну цілісність, захищаючи себе від зовнішніх загроз та конфліктів.
6. Розвиток інфраструктури та місцевого самоврядування. Важливо розвивати інфраструктуру країни, включаючи транспортну, енергетичну та комунікаційну системи, а також зміцнювати місцеве самоврядування для забезпечення розвитку регіонів та місцевих громад.

Зазначені цілі є надзвичайно важливими для сталого розвитку України в сучасних умовах. Вони відображають потреби та виклики, з якими стикається країна, та визначають напрями подальшого розвитку, спрямовані на покращення якості життя громадян.

На сьогоднішній день, Україна переживає період значних трансформацій у своїй економічній та енергетичній сферах. Зміни в геополітичному середовищі, економічні реформи та енергетичні виклики створюють потребу у розробці та впровадженні новітніх технологій та стратегій для забезпечення сталого розвитку країни.

Зважаючи на воєнний стан у державі, зменшення витрат енергоресурсів стає важливою складовою економічної та енергетичної стратегії. Пропонуємо три головні напрями зменшення витрат енергоресурсів:

1. Енергоефективність в галузі промисловості. Розробка та впровадження нових технологій і процесів, спрямованих на підвищення енергоефективності виробничих підприємств що включатиме у себе модернізацію обладнання, оптимізацію технологічних процесів, впровадження систем енергозбереження та контролю за споживанням енергії.
2. Споживча енергоефективність. Популяризація та підтримка заходів з енергоефективності серед населення та підприємств через проведення інформаційно-освітніх кампаній, надання субсидій на встановлення енергоефективного обладнання, а також стимулювання виробництва та використання енергоефективних товарів та послуг.

3. Розвиток відновлюваних джерел енергії (ВДЕ). Інвестиції в розвиток та впровадження відновлюваних джерел енергії, таких як сонячна, вітрова, гідроенергетика та біомаса. Використання ВДЕ може допомогти зменшити залежність від імпортованих енергоресурсів та зменшити екологічний вплив видобутку та споживання традиційних джерел енергії.

Таким чином, запропоновані напрями спрямовані на підвищення ефективності використання енергоресурсів та зменшення залежності від зовнішніх джерел енергії, що відіграє важливу роль у забезпеченні енергетичної безпеки та сталого розвитку країни.

Держава потребує розробки певної стратегічної програми розвитку. Ця програма необхідна для узгодження основних напрямів роботи усіх підприємств на найближчі п'ять–десять років.

Для того щоб стратегія підвищення господарсько-фінансової стабільності була більш надійною при розробці та виборі оптимальних шляхів, потрібно враховувати всі фактори, дія яких проявляється в теперішніх воєнних умовах розвитку. Вибір шляхів підвищення фінансово-господарської стабільності підприємств, пропонуємо здійснювати в кілька етапів.

Перший етап. На підставі даних статистичних та аналітичних форм і видів звітності підприємств по галузях, складається аналітичний баланс і визначаються вхідні дані для розрахунку показників.

Другий етап. Виділення факторів, які мають першочерговий вплив на відібрані показники.

Третій етап. Після проведення розрахунків вивчаються можливості виходу на розрахункові величини фактору.

Таким чином, теоретичні та прикладні механізми управління стратегією підвищення фінансово-господарської стабільності підприємств шляхом цілеспрямованого використання впливу техніко-економічних і енергетичних факторів на кінцеві результати діяльності підприємств можна здійснювати у вище означені три етапи.

Стратегічну мету підприємств у сфері стабілізації економіки потрібно структурувати, тобто подати у вигляді підцілей нижчих рівнів, досягнення яких сприятиме досягненню стратегічної мети [1]. Наразі, цілями другого тактичного рівня є:

- усунення неплатоспроможності, шляхом досягнення оперативних господарських цілей третього рівня;
- зменшення суми поточних зовнішніх та внутрішніх фінансових зобов'язань підприємства;
- збільшення грошових активів для покриття поточних зобов'язань;
- відновлення господарської та фінансової стабільності;
- збільшення обсягу грошового потоку.

Зміна фінансової стратегії для прискорення економічного росту підприємств ґрунтується на досягненні таких господарських цілей:

- збільшення темпів приросту обсягів реалізації продукції;
- перегляд окремих напрямів господарської стратегії підприємства;

Ці завдання дозволять підприємствам стабілізувати їхню фінансову ситуацію та досягти певного рівня стабільності, що є ключовим для ефективного функціонування в умовах сучасного ринкового середовища.

На основі правильної діагностики господарсько-фінансової стабільності підприємства можуть будуватися обґрунтовані управлінські рішення, спрямовані на поліпшення господарського і фінансового стану. Для цього можливий такий перелік дій, який призначений для вдосконалення структури балансу:

- 1) збільшення або зменшення основних засобів і позаобігових активів;
- 2) збільшення або зменшення обігових засобів;
- 3) збільшення або зменшення як основних засобів і позаобігових активів, так і обігових коштів;
- 4) збільшення або зменшення джерел власних коштів;
- 5) збільшення або зменшення як джерел власних коштів, так і обігових коштів;
- 6) збільшення або зменшення як джерел власних коштів, так і основних засобів і позаоборотних активів і обігових коштів;
- 7) збільшення або зменшення короткотермінової заборгованості.

Ці та інші показники дають підстави і створюють передумови для комп'ютерного прогнозування, моделювання та аналізу господарсько-фінансової стабільності підприємств, здійснення розрахунків показників економічної і соціальної ефективності заходів, спрямованих на реалізацію стратегії стабілізації підприємств і як наслідок – сталого розвитку України.

Стратегічним орієнтиром економічних реформ, які мають проводитись у державі, має бути соціально-економічна складова [3]. Це можливо через вирішення таких завдань:

- покращення соціально-економічних та виробничих показників, сприятиме зростанню національного доходу та загального рівня життя громадян;
- створення комфортних та безпечних умов праці для всіх працівників, сприятиме збільшенню продуктивності праці;
- підвищення доходів громадян, шляхом державного регулювання, сприятиме зменшенню бідності та соціальній стабільності;
- підвищення освітнього та культурного рівня населення, сприятиме формуванню грамотного та свідомого суспільства;
- забезпечення доступу до якісної медичної допомоги та соціальної підтримки усіх громадян.

Дані завдання повинні бути конкретизовані та реалізовані на усіх рівнях організаційно-економічної діяльності підприємств та організацій. Наприклад, для підприємств агропромислового комплексу головними завданнями в сфері економіки є [3]:

- формування економічної рівноваги у сфері виробництва сільськогосподарської продукції;
- забезпечення виконання вимог щодо екологічної безпеки;
- розвиток переробної сфери;
- впровадження передових екологічних технологій;
- впровадження заходів для збільшення родючості ґрунтів;
- створення умов, що сприяють розвитку сільських громад.

Ці напрями спрямовані на покращення якості життя громадян, збереження природних ресурсів та створення умов для сталого соціально-економічного розвитку країни. Реалізація цих заходів вимагає спільних зусиль уряду, бізнесу та громадськості.

Висновки

У контексті поточної економічної та енергетичної ситуації в Україні важливою стає розробка та впровадження ефективних стратегій сталого розвитку. Для досягнення цієї мети необхідно акцентувати увагу на соціально-економічні та екологічні аспекти розвитку, а також на зменшенні витрат енергоресурсів та впровадженні альтернативних джерел енергії. Важливою є також підтримка інновацій та розвиток сучасних систем управління та моніторингу на підприємствах та в державі в цілому. Реалізація цих стратегій вимагає спільних зусиль уряду, бізнесу та громадськості для забезпечення сталого розвитку, підвищення якості життя громадян та збереження природних ресурсів для майбутніх поколінь.

KYRYCH N.1, MOSIY O.^{2*}

1 Doctor of Economic Sciences, Professor, Department of management and Administration, Ternopil Ivan Puluj National Technical University, e-mail: nkuruch@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7728-9787>

2* Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Department of management and Administration, Ternopil Ivan Puluj National Technical University, e-mail: lmosiy@ukr.net, ORCID ID: <https://orcid.org/orcid-search/search?searchQuery=0000-0002-5131-761X>

FINANCIAL AND ECONOMIC STABILITY OF FUNCTIONING OF ENTERPRISES AS AN IMPORTANT ASPECT OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF UKRAINE

Goal. To analyze the organizational and economic category of economic and financial stability of functioning of enterprises in the context of sustainable development of Ukraine. **Method.** To achieve a certain goal, the study used a method of studying and generalizing information, system analysis. **Results.** The article investigates the organizational, technical and economic components of stabilization processes, the reasons for the inhibition of economic development at the present stage, the analysis of the organizational and economic category of economic and financial stability of functioning of enterprises, as a complex concept, which is influenced, the causes and factors that change the level of economic and financial stability with their division into tactical and strategic, internal and external.

The goals of sustainable development of the state are determined: social justice, economic prosperity, high quality environment, rational resource use, demographic stability and employment, international cooperation. There are three directions of reducing energy costs are proposed: rationalization of fuel and energy use; changing the rate of development of energy, intensive and less energy-intensive industries; introduction of energy-saving technologies, processes, apparatus and equipment in the most energy-intensive industries. **Scientific novelty.** The study proposes ways and stages of increasing financial and economic stability of enterprises in Ukraine. **Practical significance.** The research and conclusions made in this article can be used by the heads of organizations in determining stabilization economic factors in making management decisions.

Keywords: sustainable development, organizational and economic factors, processing enterprises, food industry, economic and financial stability, efficiency

REFERENCES

1. Andrushkiv, B.M., Kyrych, N.B., Melnyk, G.Kh., et al. (2017). *Strategiya rozvytku administratyvnoho raionu (Konceptual'ni zasady orhanizatsii sotsial'no-ekonomichnoho rozvytku administratyvnoho raionu v konteksti formuvannya dobrovil'nykh ob'iednan' terytorial'nykh hromad Lanovechchyny)* [Strategy for the Development of an Administrative District (Conceptual Principles of Organizing Socio-Economic Development of an Administrative District in the Context of Forming Voluntary Associations of Territorial Communities in Lanovychyna)]. Ternopil: FOP Palianytsia V.A. 452 p.
2. Ivanenko, V.I., & Boliukh, M.A. (2009). *Ekonomichnyi analiz hospodarskoj diialnosti* [Economic Analysis of Economic Activity]. Kyiv: ZAT "Nichlava". 204 p.
3. Kirich, N.B. (2009). Rol' hospodars'ko-finansovoi stabil'nosti funktsionuvannya pidpriemstv u konteksti staloho rozvytku Ukrainy [The role of economic and financial stability of enterprises functioning in the context of sustainable development of Ukraine]. In *Materials of the Seventh International Symposium "Problemy intehtratsii naukovoho-osvitnoho, intelektualnoho potentsialu v derzhavotvorchomu protsesi: Ukraina – Turechchyna"* [Problems of integration of scientific-educational, intellectual potential in the state-building process: Ukraine - Turkey] (pp. 244-251). May 29–31, 2009.
4. Kyrych, N.B. (2003). *Vid stabilizatsii suspil'noho vyrobnytstva - do staloho rozvytku suspilstva: Monografiya* [From stabilization of social production to sustainable development of society: Monograph] Ternopil: TDTU. (203 c.). [In Ukrainian].
5. Korobova, M. Ya. (2001). *Finansovo-ekonomichnyi analiz diialnosti pidpriemstv: Navchalnyi posibnyk* [Financial and economic analysis of enterprise activities: Textbook]. Kyiv: Znannia. (378 c.). [In Ukrainian].
6. Korobova, M. Ya. (2001). *Finansovo-ekonomichnyi analiz diialnosti pidpriemstv: Navchalnyi posibnyk* [Financial and economic analysis of enterprise activities: Textbook]. Kyiv: Znannia. 378 p. [In Ukrainian].
7. Mnykh, Ye. V., & Ferents, I. D. (2000). *Ekonomichnyi analiz: Navchalnyi posibnyk* [Economic analysis: Textbook]. Lviv: Armiia Ukrainy. 144 p. [In Ukrainian].
8. Plisa, V. Y. (2009). Stratehiia upravlinnia finansovoiu stiikistiu pidpriemstva [Strategy of managing the financial stability of an enterprise]. *Finansy Ukrainy*, Vol. 11, pp. 36–41. [In Ukrainian].
9. Popovych, P. Ya. (2004). *Ekonomichnyi analiz diialnosti sub'ektiv hospodariuvannya* [Economic analysis of business entities' activities]. Ternopil: Ekonomichna dumka. 415 p. [In Ukrainian].
10. Sviyeshnikova, M. S. (2000). Stratehiia upravlinnia finansovoiu stiikistiu pidpriemstva [Strategy of managing the financial stability of an enterprise]. *Finansy Ukrainy*, Vol. 11, pp. 148–151. [In Ukrainian]

Стаття надійшла до редакції: 03.12.2023

Received: 2023.12.03